

GAZETA TRANSILVANIEI

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . 24 — cor.
" 1/2 " . . . . . 12 — "
" 1/4 " . . . . . 7 — "
" 1 lună . . . . . 2-50 cor. Numărul 10 bap.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

Proprietar: Tip. A. Mureşianu: Branice & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Făgărăşan.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.

Inseratele se primesc la administrație.

Prețul după tarif și invoială. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Revoluția rusească și România.

Braşov, 8 Aprilie 1917.

Printre știrile telegrafice mai nouă sosită din Rusia s'a putut ceti și aceea, că guvernul provizoriu rusesc ar fi declarat cătră puterile Antantei, că-și schimbă scopurile de războiu ale Rusiei astfel, încât pretind necondiționat reintegrare Serbiei, Muntenegrului și Belgiei.

De România nu pomeneste absolut guvernul provizoriu rusesc, ca și cum n'ar exista, sau mai bine zis n'ar fi existat, căci de fapt azi abia dacă se mai poate zice, că există și ca și cum România nu s'ar fi jertfit pe sine pentru scopurile neomeneste ale Antantei, împinsă de făgăduiele Rusiei, ori poate chiar silită de aceasta să-și tradeze aliații de treizeci de ani și să compromită cinstea și să ruineze poporul românesc de pretutindeni.

Nu putem ști pe unde va fi pribegind nenorocitul rege Ferdinand cu familia sa, căci în colțisorul rămas din România cea mândră de odinioară nu credem să mai fie adăpost și hrană pentru dâșii. În Rusia în urma evenimentelor revoluționare de sigur numai de capete încoronate s'a n'auză lumea; iar în celelalte state ale celor aliați pentru răsturnarea ordinii din lumea întreagă și pentru îngroparea civilizației nici chiar capitala Londra nu poate oferi un azil comod, nopți sigure și zile tihnite.

Ne mai aducem aminte, că nu de mult se vorbea din nou chiar de căsătoria prințului Carol al României cu una din fetele țarului Nicolae. Sărmanii, nu știau, că în curând puternica familie Romanow a țarilor rusești avea să fie detronată și stearsă din lista domnitorilor lumii, după ce a provocat atâtea răuri de sânge și grămezi de ruine pentru cucerirea Constantinopolului, care dela Petru cel Mare a format necontenit idealul panslavismului. Și acum ce paradox bizar. Acelaș guvern revoluționar rusesc își modifică programul și scopurile războiului, ca să readucă pe tronuri pe regele sârbesc, muntenegrean și belgian, cari au fost scoși din minte și nenorociți, de cătră Antantă, dar în acelaș timp face uitat pe regele României, probabil pentru că e un Hohenzollern uitat de sine, ori apoi pentru că au alte scopuri tainice față de statul, care le formează chiar și ca aliat o piedecă pentru realizarea idealului panslavistic. Căci oricum ar sta lucrul, nu ne vine a crede, că în momentul, când Rusia se pregătește să devină republică, când desființează dinastia, când șterge toate titlurile de nobilime, când decretează deplină libertate religioasă și egalitate națională pentru toți supușii imperiului rusesc și le pune în vedere chiar autonomii naționale și teritoriale diferitelor state și popoare, cari alcătuiesc vastul imperiu, nu ne vine a crede, zicem, că i-ar durea capul să restituie pe tron dinastii, cari și așa mult rost n'au prea dovedit pentru existență. Se știe doară, că regele Petru a ajuns pe tronul

Serbiei prin cel mai crunt regicid, iar Nichita a trăit numai din mila celorlalți suverani și special a fericitului nostru rege Francisc Iosif I, care-i trimitea subvenții mari-male până în ajunul războiului. Cu restituirea celor trei state se vede, că guvernul rusesc a voit să facă act de condescendență față de puterile aliate, cu rezerva, că prin aceasta se asigură oarecum totuș unele avantaje pentru slavism și cine știe, ce va aduce viitorul, pe când în România, asta este altă chestiune.

Din anul Domnului 1907 ne reamintim de revoluțiunea țărănească din România. Sunt acum exact zece ani, decând țaranii români, ne mai putând suporta jugul cel greu al proprietarilor de pământ, care-i storceau până la măduva din oase, s'au răscolat într'o bună dimineată în mai multe județe, au ucis o mulțime de proprietari și arândași tirani, au prefăcut în fum și cenușe case și magazii pline cu cereale și și-au împărțit chiar și pământurile boerești între sine. Răscoala a fost însă înecată în sânge și se spune atunci, că preste cincisprezece mii de țarani răscolăți au căzut jertfă tunurilor, fără însă să-și poată realiza visurile lor de libertate și de traiu omenesc, pentru dobândirea cărora voiau chiar să între în capitala țării și să meargă înaintea lui vodă Carol, care tocmai cu un an mai înainte își serbase jubileul de patruzeci de ani de domnie prin serbări alese și printr'o mare expozițiune în București.

Își poate cineva închipuice decepțiune grozavă a fost pentru Marele și înțeleptul rege acea lovitură grea și neașteptată tocmai în momentul, când prin manifestările sărbătorești jubilarare țara românească ajunsese în admirațiunea lumii și dase probe splendide de progres agronomic, cultural și industrial chiar.

Din anchetele și cercetările făcute atunci s'a putut constata în mod vag, că pe lângă relele din țară, care au existat netăgăduit, dar există și azi în aceeaș măsură, cu toate că din acel incident s'au creat o mulțime de legi în favorul țaranilor, fără a se executa măcar una din ele, îndemnul la revoluțiune ar fi venit din afară și special au fost indicii, că agenți ruși au făcut propagandă revoluționară, iar țaranii în neștiința lor și în lipsa ajutorului necesar au căzut jertfă și nu s'au ales cu absolut nimic. Ba în multe case țărănești s'au găsit chipurile țarului și familiei sale aduse și împărțite de agenți ruși, fără ca autoritățile române să fi bănuit cel mai mic lucru. În acelaș timp unii scriitori economiști din țară și chiar și însuș săritul de lorga se aduceau în legătură cu răscoala țărănească și cu propagatorii ei.

Acum după ce în Rusia a izbucnit revoluțiunea și încep a eși la ivială scopurile revoluționare și faptele și programele lor politice, o lumină nouă se aruncă asupra revoluțiunii țărănești din România de acum zece ani. Creдем, că nu greșim, când acea încercare, făcută în România, dar nesuccesă, o socotim ca preludiul revoluțiunii actuale rusești, care bucuos ar fi văzut detronarea re-

gelui român în folosul panslavismului, de sigur cu credința, că începând focul în casa vecină, se va încinge și se va lăfi și în vecini în Basarabia și Rusia întreagă.

Atunci însă n'a prins pentru că n'a fost cine să o susțină, iar poporul țării românești nu era pregătit pentru revoluțiune. Acum însă revoluția în Rusia a prins, pentru că însăș Antanta și în special Anglia cea aliată a ajutat-o. Cum însă de prezent și România este aliată, iar suferințele poporului pe urma războiului nesocotit au ajuns la culme, aceiași agenți revoluționari ruși întese din nou la crearea acelorași stări ca la dâșii acasă și ca culme tind și la detronarea dinastiei române, care s'a dovedit atât de slabănoagă și le stă în cale.

În această lumină vedem noi legătura dintre revoluția rusească actuală și revoluția românească de acum zece ani. Cauze identice numai efecte identice pot provoca, iar ca amărăciunea să devină și mai potențată la poporul român, se aplică acelaș clișeu de nerecunoștință, care a dovedit-o Rusia întotdeauna față de binefacerea primită dela Români. Așa se poate explica faptul, că aceasta mai nouă jertfă a Antantei nu mai numără nimic nici chiar pentru guvernul revoluționar rusesc. „Der Mohr hat seine Pflicht und Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen“ își vor fi urând acum mării conducători ai destinului Rusiei, iar celelalte state aliate cu dâșii nu pot răcni, căci le e gura înfundată și mâinile le sunt legate. Pentru ele continuarea războiului e chestie de viață și de-aia nu pot trage reget cu voința dictatorilor revoluțiunii rusești.

Nr. 1250/1917.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ieropolei și al Hălmaگیului; precum și al părților adnexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierească!

„Ziua învierii și să ne luminăm cu prânzirea științii pe alții și înbrățimem, să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să jertfăm toate pentru înviere și așa să cântăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând, și celor din mormânturi, viață dăruindu-le.“

(Mărire dela laudele praznicului.)

Iubiților creștini și fii sufletești!

Cugetându-mă la scopul, pentru care biserica noastră a așezat aceasta sărbătoare a sărbătorilor, și mai cugetându-mă și la modalitatea de-a prânzi aceasta mărită și sfântă zi corăspunzător însemnătății ei și potrivit trebuințelor vieții noastre creștinești, — naintea ochilor sufletului meu se deschide acel loc din sfânta evanghelie, în care dat este fieștecărui creștin să cetească cu ochii, să creadă cu inima, și să mărturisască cu buzele adevărul vestit de Mântuitorul nostru Isus Hristos în cuvintele: „Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.“)

Conștiu despre acest fapt adevărit în toată viața noastră, o datorință mi se impune și anume: datorința de a mă cugeta la legătura dintre un popor, dintre o turmă cuvântătoare și dintre păstorul păstorilor ei, iar cugetându-mă la aceasta, nu pot să nu mă cuget îndeosebi la legătura duhovnicească dintre mine și dintre voi, deci la acea legătură, de după care voi sunteți poporul meu, voi

) Matheiu 6 v. 21.

sunteți turma mea cuvântătoare, iar eu sunt arhierul și păstorul păstorilor voștri sufletești.

Având în vedere această legătură dintre mine și dintre voi, iubiți fii sufletești, lipsează în mod firesc, că precum voi părinții fiilor voștri trupești, nu încetați a vă interesa de binele și fericea lor de acum și cea viitoare, precum nu uități de datorința părintească de a priveghia viața și faptele lor când sunt în apropierea voastră, și precum nu întrețesați a vă cugeta la ei cu toată dragostea și căldura inimii părintești când lipsesc dintre voi, tot asemenea nu încetez nici eu a mă interesa de binele și fericea voastră vremelnică și vecinică, și nu întrelas nici o ocaziune a mă cugeta atât la voi cei de acasă, cât și la toți ai voștri îndepărtați de căminul lor familiar.

Și aceasta o fac cu atât mai vărtos, cu câte sunt conștiu de faptul, că precum fii voștri trupești sunt podoaba și coroana bucuriei vieții voastre creștinești și însăși comoara inimii voastre, tot astfel sunteți voi baza și țaria scaunului meu arhieresc, bucuria și podoaba sufletului și însăși comoara inimii mele.

Iată dară motivul, din care vin și acum cu duhul meu la voi, și nu numai ca să prânzuiesc și cu voi această zi de praznic împărătesc, ci de aceea, ca și prin aceasta să întăresc adevărul cuvântului de mai sus al sfintei evanghelii, că unde-i este comoara, acolo este și inima omului pământean.

Și aflându-vă adunați tocmai la locul, unde v'am și cercaț; aflându-vă adunați între zidurile acestei biserici sfințite întru făcaș vecinic al măririi lui Dumnezeu, unde și altcum datori sunteți ceștinii să se adune la rugăciuni în toate Duminicile și sărbătorile de peste an, aflându-vă adunați la acest loc de curățire a inimațiunei vieții pământene, ochii inimii mele își îndreaptă privirea lor spre voi cu acea dragoste și iubire arhierească, cu care ochii inimii voastre își îndreaptă privirea spre fii voștri trupești, și cu care stăpânul își îndreaptă privirea spre turma sa.

Și dacă în acest moment pot da crezământ ochilor și simțirii inimii mele nu pot retăcea impresiunea câștigată din această privire și revivire, deci nu pot rătacea împrejurarea: că pre când numărul vostru, al celor veniți la sfânta prânzuire de astăzi, îl aflu mai mic chiar și decât în trecut nu tocmai îndepărtat, pe atunci în fețele voastre văd exprimată și mai vădit durerea și întristarea, văd exprimată îngrijorarea de ceea ce ne așteaptă în viitorul apropiat și îndepărtat, văd adevărate brăzdate de greul zilelor, prin cari trecem și noi cu întreg statul nostru ungar și cu aliații lui.

Și cine n'ar înțelege durerea și întristarea, când și acum, pe sfârșitul anului al treilea de războiu, ne aflăm împărțiți în două tabere, în tabăra celor de acasă și a celor de pe câmpul de luptă; cine n'ar înțelege greul vieții și îngrijirea de viitoru, când tata cu fii, soorii cu ginerii, frații cu cumnații, cu un cuvânt grosul bărbaților, chemați și destoinici la împlinirea lucrărilor grele ale economiei lor de casă și de câmp, lipsese dela vetrele familiare și dela ocupațiunile lor zilnice, și când astfel toată grija de câștigarea traiului vieții, este lăsată în sarcina bărbaților cu umerii gârboviți de povara anilor, pe umerii femeilor și a tineretului încă crud și prea puțin dezvoltat pentru munca grea și obositoare cum e plugul, sapa și coasa; și cine apoi să nu înțeleagă suspinul și dolișia mamei, a căror soți lipsind dela căminul familiar, năititei lor nelinduși în tainele zilelor, nu le slăbesc din întrebarea: Mamă! unde e tata, de ce nu vine tata?

În fața acestei icone zăgrăvite, nu numai de după vederea ochilor și de după sentimentul inimii omenestești îngustă și mărginită la dragostea eului propriu, și la interesele sale personale și familiare, ci zăgrăvite de după adevărată stare a lucrurilor, ce altă ni-se impune nainte de toate de cât aceea: să ne cugetăm la zilele vieții de pe pământ a Mântuitorului nostru Isus Hristos, și să urmăim sfatului dumnezeesc, dat sfînșilor Săi învățăcei și apostoli prin cuvintele: „Bucurați-vă cu

cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng, una între voi gândind.“)

Să dăm dar și noi curs liber lacrimilor, ce se ivesc în ochii noștri ca semne ale vremurilor prin cari trecem, precum a dat și naintașii noștri în zilele lor.

Să dăm curs liber acestor lacrimi, pentru că ele sunt semnele stării noastre sufletești, ele sunt expresiunea bucuriei ori a durerii și a îngrijirii de care suntem cuprinși atât față de noi înșine, cât și față de desproapele noastre, pe care datori suntem să-l iubim ca și pe noi înșine.

Dar și când dăm curs liber lacrimilor durerii și a întristării inimii noastre, să nu pierdem din vedere, că asemenea stare sufletească nu numai nu folosește, ci din contră strică sănătății omului, ceea ce se întărește și prin sfânta scriptură carea ne spune, că — „inima veselă face viața înfloritoare, iar omului trist i se uscă oasele“), deci să luăm învățătură, că ori cât de mare și simțită ar fi durerea noastră, cursul lacrimilor să-l reducem la o minută-două, la timpul cel mai scurt posibil, pentru că ele de și pot alina suspinul, dar nu pot vindeca rana inimii, ci aceea o poate vindeca numai însuși Dumnezeu, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, în care, să ne și punem toată nădejdea.

Dar și altcum să nu pierdem din vedere, că mărita și sfânta zi a prealuminării învierii — la prânzuirea căreia ne-am adunat acum, — n'a fost și nu este zi de tânguire, ci precum în tot trecutul bisericii creștine așa este și acum, și va rămâne și pentru toate veacurile viitoare, ziua bucuriei și a veseliei sufletului creștinesc, deci ziua „care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa“), și astfel în aceasta zi a învierii „să ne luminăm cu prânzuirea, și unii pe alții să îmbrățimăm și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pre noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să cântăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le“.

Veniți dar, iubitorilor de praznic, să ne ridicăm preste valurile ispitelor și greutăților vieții, și să ne bucurăm și noi Domnului, cum se bucură toți creștinii, cari își cunosc destinul vieții lor de pe pământ; veniți să ne înținem sufletele la razele bucuriei prealuminării învierii în tocmă, cum se înolește toată făptura la ivirea primăverii, și astfel înoiți în cugete și în simțuri, să aducem Domnului laudă și mulțumită, „Să-i aducem mărire și cinste, să aducem mărire numelui Lui“), nu numai că ni-a făcut și acum parte de bucuria vederii Soarelui acestei zile, dar și pentru aceea, că deși simțim și noi, în anumită măsură, urmările războiului înfricoșat de acum, dar totuși ne-a ferit de amarul dat preste frații și conecțateții noștri din părțile, pe unde a ajuns acest pârjol pustitor.

Aceasta avându-le naintea ochilor, veniți iubiților creștini și fii sufletești să ne dăm seamă și de acel adevăr, că deși rebelul ne-a împărțit în două tabere, de și urmările acestei împărțiri le simte și una și alta tabără, dar adevărat este faptul că una și alta are și trebuie să aibă și bucuria și mângâierea așteptată, pentru că și una și alta își face datorita astfel: că pe când ostașii noștri luptă pe moarte, pe viață cu un curagiu vrednic de admirat și cu o vitejie recunoscută de autoritățile chemate a judeca și a aprecia eroismul lor, dovedit pe toate fronturile, pre atunci cei de acasă a arătat în mod recunoscut că sunt conștiți de greutatea zilelor, ei au dat probe invederate de o rară putere de viață, de o dragoste fără seamă și de o interesare vie față de bunul mers al tuturor afacerilor rămase pe umerii lor, astfel: că, pe când aceștia sunt veseli, precum vesel e tot neamul nostru de eroismul neîntrecut al fiilor săi concentrați la arme — veseli mângâiați și liniștiți pot fi și acești eroi, că prin chivernisirea cu pricepere făcută de soțiile, maicele, bunicele și surorile lor, nu numai nu li-s'a înstrăinat nimic din

) Rom. 12 v. 15 și 16

) Pilde c. 17. v. 22.

) Ps. 117 v. 23.

) Ps. 95 v. 7. 8.

avutul lor lăsat la plecarea sub arme, ci după puțină și prin rara hărnicie a acestor femei: acel avut s'a și sporit și dacă nu în altă formă, prin însuși faptul, că ele au desorbit pământul de sub sarcina datoriilor, făcute de unii elihar și fără trebuință vădită, iar prin aceasta s'a dovedit în mod recunoscut adevărul scripturii, că „Mulițele înțelepte au zidit case, iar cele nebune le-au surpat cu mâinile lor”.

Înțelegător creștin și fi sufletești!

Cunoaște și simțesc împreună cu voi greutatea zilelor, știu și eu precum știți și voi, că aceste și alte greutăți avem să le suportăm pe toată durata războiului deopotrivă cu concetățenii și cu aliații statului nostru ungar.

Știu deosebi, că este grea sarcina cu îndeplinirea lucrărilor economice; dar să nune pierdem cumpătul, pentru că aceasta o poate ușura înalta stăpânire prin concedierea ostașilor pre cât le iartă serviciul militar; sarcina se poate ușura prin sporierea zilelor de lucru, dacă adevărații vor prăznuți numai Duminecile și sărbătorile semnate în calendarul cu roșu iar nu și Joile dintre Paști și Rusalii și nici ziua lui Precup, Foca, Pantelimon și a Macaveilor, și în fine se poate ușura prin observarea cuvântului scripturii: „Puțin să dormi puțin să șezi puțin să dormitezi și puțin să-ți îmbrățișezi pieptul cu mâinile!”

Dar ori cum s'ar părea de grele zilele noastre, să nu ne pierdem răbdarea, pentru că răbdarea a fost o virtute de căpetenie a moșilor, și a strămoșilor noștri în tor decursul veacurilor și ea s'a dovedit de o armă puternică în contra tuturor îspitelor vieții.

Să nu ne pierdem deci răbdarea, ci să ne punem tot mai tare credința în Dumnezeu și în ajutorul darului Său, iar această credință să o dovedim prin fapte, prin împlinirea datoriilor către Dumnezeu, către Tron, și patrie, către noi înșine și către deapropapele noastre, că astfel să avem nădejdea de a putea zice — în timp apropiat — tuturor împărățiilor vrășmașe statului nostru ungar și nouă: „Înțelegeți neamuri și vă plecați, că cu noi este Dumnezeu. Auziți până la marginea pământului, cei puternici plecați-vă, că de vă veți întări și veți fi biruiți!”

După toate acestea rog pe Dumnezeu, părintele adevărului și al dreptății, ca sfințele rugăciuni ce s'au făcut și darurile ce s'au adus și au sfințit să le primească întru jertfelnicul său cel mai presus de ceruri spre plinirea cererilor, spre odihna și iertarea păcatelor celor mutați, și spre vindecarea celor bolnăvi, spre întărirea celor neputincioși, spre întoarcerea cu bine la căminul familiar a celor îndepărtați, spre mângâierea văduvelor, a orfanilor și a voastră a tuturor.

Mai rog de încheiere pe milostivul Dumnezeu: să ne binecuvinte pe toți cu zile senine, cu viață și sănătate; să binecuvinte casele și familiile voastre cu pace și bună înțelegere, să răsplătească cu roduri îmbelugate sudoarea feței voastre și să vă învrednicească ca sfânta prăznuire de acum și cele multe din aci înainte să le petreceți cu bucurie și liniște sufletească. Amin.

Arad, la sfințele sărbători ale Învierni Domnului din 1917.

Al vostru tuturer de binevoitoriu
Ioan I. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Grima regelui Ferdinand și a dinastiei Brătianu față de România.

România a intrat în război nepreparată.

Mai multe ziare din Paris, publică o declarație a generalului român, Ilescu, fostul șef al statului major român în timpul luptelor de la 1916. Ilescu declară, că n'a stat nici un moment la îndoielă, că România va interveni în război de partea Antantei, dar avea lipsă de arme și munițiuni. În curs de doi ani, România și-a mărit armata dela 180.000 la 820.000 oameni. În Iulie 1916 armata asta nu era încă gata pentru război, în momentul când România a primit ultimatul Rusiei ca acum ori nici odată să intre în război. Generalul Ilescu pune toată vina, pe fostul prim ministru rus, Sührmer, pentru retragerea din România și-l acuză că a voit să termine războiul prin acea, lăsând ca Puterile Centrale să ocupe România până la Siret, pentru ca înfrângerea să nu fie o înfrângere rusă. Sührmer a fost acela care s'a ridicat contra unei năvăliri în Bulgaria, deși acest plan a fost aprobat de statele majore româno-franceze.

*) Pilde 14 V. 1.
*) Pilde 6 v. 10.
*) Isaia 8 v. 9-10.

Un discurs al contelei Tisza.

Inchiderea Camerei ungare, pe neașteptate, prin decret regal, în urma scenelor violente provocate de opoziție, a făcut necesar, ca contele Tisza în numele întregului guvern să-și motiveze ținuta și să-și precizeze punctul său de vedere, față de chestiile ridicate de opoziție.

În ședința de Sâmbătă a clubului partidului guvernamental, prim-ministrul a ținut un lung discurs, răspunzând la toate atacurile și criticele opoziției. Întâi contele Tisza a protestat contra afirmațiilor opoziției, că Ungaria în ce privește aprovizionarea, nu și-a făcut pe deplin datoria, față de Austria și Germania. În privința planului unui guvern de concentrare, contele Tisza a relevat că n'a fost niciodată lacom de putere, că el nu este contra unei conlucrări a tuturor puterilor valoroase ale țării, dar o conlucrare e cu puțință numai dacă toate elementele voiesc să lucreze împreună în mod armonios. Dar opoziția vine cu o astfel de propunere, cu gând de a distruge și a desorganiza majoritatea guvernamentală.

În privința reformei electorale, contele Tisza a spus că nu urmează dacă în Prusia, împăratul Wilhelm a pus în vedere o reformă, trebuie și în Ungaria o astfel de reformă. Acum trei ani s'a făcut doar o reformă de această natură în Ungaria, lărgindu-se mult dreptul de vot, și el, contele Tisza, nu e contra unor noi modificări. Dar poporul ungar pentru jertfa lui în război nu trebuie să capete numai răsplata, în promisiuni politice, ci merită cu totul alte mulțumiri, de natură culturală și economică, pentru ținuta lui bravă.

Cum grația Ardealul.

În numărul 22 din 25 Februarie (10 Martie) a. c. am vorbit sub acest titlu despre presa din România, publicând un articol scris de un român transilvănean din Brașov, sub data de 18 Iulie 1916 intitulat: „Răvaș din Ardeal. Calomniatorii noștri. Pentru ce nu voim să ne lăsăm „cuceriiți”, care a apărut la timp în „Ziua” din București.

Astăzi reproducem din același ziar articolul de mai la vale, spre a orienta astfel publicul despre rolul patriotic, care l-au jucat Românii transilvăneni în publicistica din România, a căror voce însă din nefericire nu a fost ascultată:

Răvaș din Ardeal. Atitudinea României și perspectivele Românilor ardeleni.

Brașov, 15 Ianuarie 1916.

Întâlnirea dela Niș, între împăratul Wilhelm al Germaniei și țarul Ferdinand al Bulgariei nu este un simplu fapt izolat al războiului balcanic cu un efect trecător, el este un eveniment politic din cele mai importante, cu consecințe hotărâtoare pentru viitor, în ceea ce privește încheierea nouilor relațiuni dintre statele centrale și cele din orientul Europei.

Distincția acordată țarului bulgar și slogile aduse armatei bulgare din partea împăratului german, cordialitatea întâlnirii celor doi monarhi și pecetuirea solemnă a alianței dintre Puterile Centrale și regatul bulgar, sunt tot atâtea momente, cari trebuie să umple de mândrie, satisfacție și încredere pe micul popor bulgar, care prin pășirea sa rezolută și energică și atitudinea sa eroică, a dat dovadă nu numai de virtuțile sale militare, ci și de deosebita sa maturitate politică. Cu tot dreptul a putut numi ministrul bulgar al lucrărilor publice, Petcoff, anul 1915, anul cel mare al Bulgariei și a putut zice: „Poporul, țarul, guvernul și armata bulgară, vor privi anul 1915, ca cel mai fericit în viața socială și politică a Bulgariei”.

Cum fiecare popor își făurește singur soarta sau norocul și nenorocul său, putem zice despre poporul bulgar: „Iată un popor înțelept, care a știut folosi prilejul norocos și atât de rar, pe care i l'a oferit istoria, pentru a se întări și a-și asigura un viitor fericit și o poziție respectată între celelalte state. Poporul bulgar este un neam cu noroc”.

Sufletul nostru, al Românilor din monarhia austro-ungară, e cu neputință să nu fie cuprins de un fel de melan-

colie, când ne gândim că însemnatul rol ce-i este rezervat pentru viitor Bulgariei, ar fi fost firesc și cu cale să-l aibă România, cea care a fost legată prin atâtea interese și printr'o alianță de 30 de ani cu Puterile Centrale și care totuși în momentul suprem și-a părăsit aliații, ne-a părăsit pe noi, Românii din monarhia austro-ungară și și-a părăsit în voia soartei interesele proprii de existență, de dragul unor iluzii irealizabile și de dragul unor sentimente nefirești de o deplasată condescendență față de dușmanul secular al ei și al neamului românesc.

Sunt cel mai bun prieten al Bulgariei”, a zis împăratul Wilhelm la Niș, adresându-se generalilor bulgari, iar loialitatea și credința sunt virtuți proverbiale ale poporului german. Aceste cuvinte ale împăratului german ne revoacă în memorie, declarația trufășă a țarului rusec, care după răpirea perfidă și tâlhărească a Basarabiei, a amenințat cu desarmarea oștirea română, care salvase la Plevna pe Ruși din ghiarele pieirei și rușinei.

Și totuși România, care muncită de dorul revanșei, s'a pregătit timp de 40 de ani politicește, militarește și sufletește în contra Rusiei, astăzi când a ajuns la răspântie, nu numai că soave, dar prin rostul unor frunțași ai săi, a trădat astfel de intenții și a dat expresie fățișă și lămurită acestor fel de dorințe, care nu numai că au compromiso în fața foștilor săi aliați, dar sunt chiar de natură de a săpa o prăpastie veșnică între regatul român și între Românii din monarhia austro-ungară.

Nu există caz în istoria noastră, ca Românii din Ungaria să fi cugetat vre-o dată la deslippinge Ardealului de statut ungar sau de coroana Habsburgică. Maximul la care s'au avântat politicienii români dela noi, a fost autonomia Transilvaniei, așa, precum a fost formulată și în programul din 1883 al partidului național-român. Dar și ideea acestei autonomii a fost în urmă părăsită ca nepractică, irealizabilă și incompatibilă cu actuala constituție a statului ungar. Ideia iredenței n'a existat și n'a putut să existe la noi, de oare-ce în trecut ca și acum convingerea politică a neamului românesc din Ungaria a fost și este, că soarta sa este nedespartită de integritatea statului ungar și a monarhiei habsburgice.

Cei din România, care nu și-au dat nici odată silința să ne cunoască temeinic și să ne citească în suflet, s'au mulțumit până acum a folosi și a exploata chestia noastră națională ca armă politică în luptele lor interne de partid, predispușând totuși, — poate involuntar — o parte a opiniei publice în contra Ungariei și a poporului maghiar. Acest curent artificial, întemeiat pe o totală lipsă de orientare asupra celor ce se petrec la noi, a trezit în decursul timpului și a alimentat în o parte a publicului din România anumite veleități asupra Ardealului nostru. Aceste veleități, în fond mai mult platonice, dar astăzi exploatare cu o perzistență diabolică de câțiva agenți inconștienți ai moscovitismului, au izbucnit cu putere elementară, fascinând și răpid chiar și elemente serioase și cerând cu o primejdioasă frivolitate să hotărască de nobis sine nobis!

Prefacerea Ligei Culturale într'o asociație de iredență politică și scenele petrecute nu de mult în Camera română, ca și discursurile rostite acolo pe prilejul discuției asupra Mesagiului au dovedit mai presus de orice îndoielă, că politicienii țării românești, atât radicalii (rusofilii) cât și moderații (germanofilii) sunt animați de aceiași dorință: cucerirea Ardealului. Toată deosebirea dintre ei este, că pe când rusofilii cer cucerirea imediată a Ardealului, cu ajutorul Rusiei, moderații germanofilii își rezervă cucerirea pentru mai târziu, după ce va fi fost mai întâi Rusia înfrântă și recucerită Basarabia cu ajutorul Germaniei.

Între astfel de condiții nu mai poate fi nici o mirare, dacă România și-a pierdut creditul în fața monarhiei noastre și în fața Germaniei și dacă Puterile Centrale s'au fost silite să întindă Bulgariei, peste corpul țării românești, mâna înfrățirii și alianței.

Dacă România până astăzi nu e încă pe deplin izolată, este totuși amenințată să rămână cu desăvârșire izolată nu peste mult, iar soarta ce-o așteaptă în cazul acestei izolări, încercuită fiind numai de dușmani, după ce din partea Rusiei înfrânțe și perfide nu mai poate aștepta nici un ajutor, aceasta o poate înțelege oricine. Astfel România se va expune unei peiri sigure, care va trebui să vină mai curând sau mai târziu, fără ca în schimb să ne fi putut ajuta nici nouă nimic!

Acestea vor fi roadele ce le va culege România însăși pe urma politicele sale externe de până acum, dacă va mai perzista și mai departe pe lângă această politică și nu va căuta să-și repare — până mai este timp — greșelile de până acum.

Ce urmări vor avea pentru noi, Românii din monarhie, relațiunile nemicele sau chiar un eventual conflict

între România și Puterile Centrale, asemenea nu este greu de prevăzut.

Prima consecință va fi, că românii din monarhia austro-ungară vor fi despoiați pentru totdeauna de acel înalt sprin moral, pe care l'ar fi constituit pentru ei o Românie tare, respectată și cu încredere și simpatie privită de monarhia noastră. Închiși ermetic între granițele statului nostru și lipsiți de orice contact cultural cu țara românească și reduși la propriile noastre forțe în lupta firească de concurență culturală cu celelalte popoare, înzestrate cu arme mai îmbelugate și mai desăvârșite culturale, mai curând sau mai târziu va trebui să ne poticnim și să cădem în lăncezeală și în urmă istoriții să dispărem ca individualitate proprie etnică și culturală. România singură va pregăti Ardealului, soarta pe care o are azi Basarabia. Aceasta va fi soarta ce ne-o pregătește acea Românie, de pe ale cărei tribune se declamă zilnic pe toate gamele, că acum este timpul ca Românilor ardeleni să li se asigure o viață culturală și națională traică.

Viața, ce crede a ne-o pregăti azi România, pe calea pe care a apucat, va fi odată moartea noastră! Pe această cale România se va prăbuși singură, trădându-ne și pe noi după dansa. Politica de până acum a României, urmată și mai departe cu încăpățănare, se va dovedi o politică de sinucidere, care ne va înmormânta de vii și pe noi, Românii ardeleni,

Oare în adevăr să fie neamul nostru urșit să rămână un neam atât de fără noroc?.

G. Crainic.

Congresul secret al socialdemocrației ungare din Budapesta.

La sărbătorile Paștilor, s'a ținut în Budapesta, congresul secret al partidului socialist ungar. Dela 1913, acest partid nu și-a mai putut ține congresul anual, din cauza războiului. De data asta însă, socialiștii s'au hotărât să se întrunească în taină. Ziarul socialist „Népszava” arată acum ce s'a desbătut în acest congres. În prima linie s'a discutat chestiile interne ale partidului, apoi felul cum s'ar putea stabili un contact mai strâns între partidul socialist și masele populare, pentru a se mări puterea de acțiune a partidului socialist.

În acest scop s'a ales o comisiune regnicolară a partidului, care să ia măsurile necesare. La congres a luat parte 28 organizațiuni din provincie cu 38 delegați și 47 organizațiuni din Capitală cu 120 delegați, precum și delegații comitetelor naționalităților.

Un punct interesant din ordinea de zi a congresului a fost tema: „Revoluția rusă, pacea și muncitorimea ungară”. După o desbatere vie s'a votat următoarea rezoluție:

„Partidul socialdemocrat ungar salută viteazul proletariat rus, care prin înlăturarea absolutismului țarist, a lovit mortal nu numai pe proprii lui opresori, ci toate puterile tirane ale lumii, și a dat astfel un imbold democrației, progresului social și cauzei păcii în toată lumea. Alipirea fermă de idealurile socialismului internațional și de tactica luptei de clase, a dat putere proletariatului rus, să realizeze multe din revendicările lui politice — și de aceea muncitorimea socialistă a Ungariei, salută biruința repurtată de revoluția rusă peste cea mai neîndurată — dacă nu și unica — putere absolutistă. Congresul constată faptul Camerei ungare, care în unanimitate a protestat contra eventualității ca armele trupelor ungare să fie folosite de cineva pentru reînvierea tiraniei țariste și înăbușirea libertății rusești.

Rezoluția mai arată, că parlamentul ungar are datoria să lupte pentru drepturile și libertatea poporului ungar, mai ales pentru prefacerea democrației a Ungariei. Congresul vede în democratizarea Ungariei nu numai un pas înainte pe calea înlăturării aspirațiilor politice îndreptățite, ci și un pas care duce spre pace, căci partidele pacifiste și forțele păcii din Rusia revoluționară vor fi mai mult întărite, dacă Austria și Ungaria își vor arăta dispoziția lor de pace, în toate părțile populației. În senzul acesta, congresul cere restabilirea dreptului de întrunire și asociare, a libertății presei, ca să se poată manifesta voința de pace a poporului ungar.

Congresul cere să se publice condițiile de pace ale monarhiei, cu excluderea ori cărei anexiuni sau împedcări în libera dezvoltare economică și națională a statelor. Congresul cere ca în statele locuite de mai multe naționalități, să se asigure tuturor popoarelor dezvoltarea lor liberă economică, națională și culturală. Rezoluția își exprimă dorința, ca biroul socialist internațional să-și reia activitatea, iar lucrătorii socialiști ungari să-și accentueze voința de pace pe calea organizațiilor socialiste.

Știri diverse.

Noul m în Istru' de război austro-ungar. Precum se anunță din Viena regele a numit pe generalul de infanterie Rudolf Stöger-Steiner de Steins-tätten ministru de război.

Deși în public nu se știa până acum mult despre noul ministru, totuși în armată generalul Stöger-Steiner este de mult cunoscut ca un organizator excelent și ca unul, care pe lângă vaste cunoștințe teoretice posedă și o practică militară întinsă. — Născut la 1861 în Kerneg (Austria) a terminat în 1880 școala militară din Liebenau, fiind înaintat sublocotenent în batalionul 9 de vânători. Dela 1884—86 a urmat cu deosebit succes Academia de război și a fost apoi în diferite servicii ale statului major, până ce în 1890 a intrat definitiv în marea stat major, cu rangul de căpitan. Aci s'a distins într'atâta încât a fost numit profesor al Academiei de război. La 1903 este avansat colonel de stat major, în 1907 e numit comandant al regimentului 74 de infanterie, în 1909 general major, în 1910 comandant al școlii de tragere, în 1912 comandant al diviziei a 4-a și în fine mareșal locotenent. De aproape un an și jumătate generalul Stöger-Steiner comandă un corp de armată pe frontul italian, la Isonzo.

Un membru al Casei magnaților își pune capăt vieții. Budapesta. Din Nyiregyháza se anunță: Ducele Ferenc Zuard Odescalchi, membru în Casa magnaților, mare proprietar ce pământ în comitatul Szabolcs s'a împușcat eri în fabrica lui din comuna Demecser. A rămas mort pe loc. La începutul războiului, a plecat pe frontul sîrbesc, cu rangul de căpitan. Apoi a fost numit șeful secțiunii industriale dela ministerul de război și cu sprijinul acestui minister, a înființat în comuna Demecs, o fabrică de conserve, în care se usca în special legume, o altă fabrică de butoaie și instalații pentru îngrășatul porcilor. În comitatul Szabolcs, se povestea, că ducele Odescalchi a câștigat milioane din aceste întreprinderi. Duminecă, ducele a plecat la Viena și Luni s'a întors la Demecs. În aceiași zi veni o comisiune militară de cercetare de 18 membri, care lăcând acolo un control a ascultat mai mulți martori. Marți seara, ducele Odescalchy, în timpul cercetării comisiei, s'a dus în Camera sa și s'a împușcat, în urma acuzărilor ce-i s'a adus. El moare în vârstă de 42 ani, lăsând o soție și 2 copii.

Contra cenzurii din Austria. Din Viena se anunță: Numeroși gazetari și politicieni s'au adunat eri la clubul societății politice austriace, spre a discuta chestia cenzurii în Austria. Redactorul șef, Bösbauer a cerut ca cenzura să se mărginească numai la știrile de natură militară, iar în toate celelalte chestiuni presa să fie liberă. Deputatul dr. Zenker a cerut imediat convocare a parlamentului. În fine s'a votat o moțiune, în care se cere ca cenzura să nu fie aplicată decât știrilor referitoare la chestiuni militare.

Millionarii speculanți din Viena condamnă la închisoare. Budapesta. La Viena, s'a dat zilele trecute sentința în procesul senzațional, intentat conducătorilor marelui așezământ financiar „Depositbank”, acuzați că au făcut zecile necinstite la furnizările făcute armatei, în bere, rum și dulceturii.

Dr. Iosif Kranz, fostul președinte al Băncii „Allgemeine Depositbank” a fost găsit vinovat de speculă necinstită și a fost osândit la 9 luni închisoare grea și 20.000 coroane amendă în bani, dacă banii aceștia nu se plătesc, mai capătă osânditul 4 luni închisoare.

Dr. Iosif Kranz, este unul din cei mai mari financiar ai Austriei. Se zice că are o avere de 100 milioane coroane. Acei cari veneau în casa lui, spun că dr. Kranz cheltuia pe an 800 mii coroane.

O carieră ciudată are acest dr. Kranz. E om frumos, elegant, cu mustață răsucită, cu părul ondat, cu o figură de poet, și-a început cariera de avocat și a ajuns la treapta socială cea mai înaltă. Gâtul lui e împodobit de coroana ordinului Crucea Francis Iosif. Se afirmă că și membrii dinastiei veneau des în casa lui. A ajuns în fruntea băncii „Depositbank” și a voit să facă din banca aceasta cel mai mare așezământ financiar din monarhie. Când a venit războiul, ministrul de război, ministrul de finanțe și primarul Vienei, s'au îndreptat cu încredere spre acest dr. Kranz, cerându-i sfatul în chestiile de aprovizionare. A fost numit și președintele sindicatului de spirit.

Iată-l astăzi însă smuls din această înaltă poziție, și băgat în pușcărie ca ori-cel pungaș de rând, acuzat de afaceri necinstite în vânzarea de bere, rum și dulceturii.

Osândă aceasta este o lovitură și contra unor organe dela ministrul de război, care voiau să-l spele, să salveze pe dr. Kranz, printro notă trimeasă zi-arelor.

Osândă aceasta este și o lecție și un avertisment contra tuturor speculanților și acelor directori de bancă, cari

in setea lor de câștig, nu mai cunosc nici un scrupul și fac milioane din mizeriile acestui război.

Pe lângă dr. Kranz au mai fost arestați și alți funcționari și speculanți dela „Depositbank” Dr. Richard Freud, Eisis Rubel, Fritz Fellix între 3 și 9 luni închisoare și amendă 10-20.000 coroane.

(Fozia Poporului Român)

Sunteți aprovizionați până la noua recoltă. Se anunță din Viena: La 12 și 13 Aprilie au avut loc la Viena sub președinția ministrului de externe, contele Czernin, o serie de conferințe în chestia aprovizionației, la care au luat parte toți factorii competenți, atât din monarchia Austro-Ungară, cât și din Germania. Conferințele au avut de rezultat un deplin acord de vederi în toate chestiunile, cari privesc aprovizionarea și domnește convingerea că atât trebuințele monarchiei, cât și ale Germaniei sunt pe deplin acoperite până la noua recoltă.

Bănelile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. La rugarea adresată băncilor române de epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Transport din Nr. 11 al „R. E.” Cor. 535—
„svorul” Sângeorgiu-român 50—
„Oraviciana”, Oravița 50—
„Furnica” Făgăraș 30—
Total Cor. 665—

În cursul verii se vor închide mai târziu localurile publice. O deputație a proprietarilor de cafenele, precum și a directorilor de varieteti, compusă din d-nii J. Gárdony, A. Gál și Moritz Reiner s'au prezentat la ministrul de interne Sándor J., rugându-l a prelungi ora de închidere pentru cafenele și varietetii pe timpul verii, și anume dela 16 Aprilie încolo, de când încep orarile de vară. Ministrul a răspuns că acest orar nu are nimic de-a face cu ora de închidere și deci nu poate admite deocamdată cererea. Mai târziu însă, când se vor lungi zilele, va cere în consiliul de ministrii prelungirea termenului de deschidere a stabilimentelor în chestie, cu o oră și speră că se va admite. Deputațiunea a mulțumit ministrului pentru promisiunea dată și la rugat a interveni, ca modificarea orei de închidere să se facă pe cât e posibil cu începerea dela 1 Maiu.

Știrile zilei.

Rectificare. În articolul de fond „Revoluția rusască și România” s'au strecurat 2 greșeli de tipar și anume, în coloana 2 linia 5/6 în loc de *mari* anuale s'a tipărit *marimale*; iar pe coloana 3 în penultima liniei în loc de *deget* reget.

Provoacă de a anunța prisoalul din bucatele de sămânță dela toate sotiurile de bucate; prisoalul ce trece peste trebuințele faptice.

Cu ocazia recvizitiunii ultime, confiscarea bucatelor existente s'a lăsat în posesiunea tuturor producătorilor o cantitate de bucate pentru sămânțaturile adecă anume și exclusiv numai pentru sămânță. De aci urmează că proprietarii acestor provizionii au numai drept restrâns asupra acolora, adecă dănații nu pot folosi aceste provizionii decât numai pentru a le sămânța.

Provizioniunea de sămânță ce mai prisoacă după finca sămânțaturilor nu e permis a se folosi spre alt scop, ci trebni anunțate la autoritatea industrială, orășenească, (Magistratul orășenească, Strada Porții 65 etajul II.) până la inclusiv 28. Aprilie 1917 în decursul oarelor de oficiu antemeridiane adecă dela 9-12 oare.

Provizioniunea prisoasă trebuie sortată după felul singuraticilor bucate tratând greutatea lor cu toată acuratețea. Facem atenție pe producători, ca folosirea provizionilor contra dispozițiilor ordinațiunii și spre alte scopuri și întrolăsură anunțării provizionilor formează o transgresiune, care se pedepsește cu toată asprimea.

Brassó, în 12 Aprilie 1917.
Magistratul orășenească.

Avis! În urma ordinului. Înaltului Ministru de Comerț, atragem atențiunea populației orașului nostru, că până la 31 August se pune la dispoziția orașului nostru, lunar numai 1200 de litrii petrolu, deci dară vedem că numai o cantitate foarte restrânsă și prin urmare să îndrumă fiecare om, a face cea mai mare economie posibilă.

Magistratul orașului.

Publicațiune. Târgul devite și de mărfuri în Szászsebes se va ținea în 21 Aprilie.

Szászsebes în 12. April 1917.

Magistratul orășenească.

Prune uscate din Bosnia. Se află de vânzare în multe băcănii.

Prețul vânzării este: prune din sac 3 cor klg, din lădițe 3 cor 20 bani

Magistratul orășenească.

Publicațiune pentru dare de război. Terminul fasiunilor de dare pentru război, câștig și avere s'a prelungit până în 30 Aprilie a.c.

Petițiuniile date pentru amânarea termenului s'a rezolvat prin această publicațiune.

Toți cari în anul 1916 au avut câștig 10,000 cor se fasioează în formularul de venit, cari are avere de 50 mii cor. formularul de avere al căror câștig în anu 1914, 1915 și 1916 au fost peste 13,000 cor. în formularul dării de război.

Brassó 16 Aprilie.
Oficiul de dare orășenească
Nr. Mag. 10826/917.

Publicațiune. După cum suntem încunoștiunțați din partea înaltului Ministeriu de Agricultură reg. ung. — în anul curent pe terenul Comitatului Brassó nu se vor aranja stațiunile de armăsari îndatinat, adecă cele ordinare, ci stațiunile de armăsari gonitori menite pentru terenul de resbel și anume în comunele Cristian, Hóltóvény, Codea, Feldioara și în Prejmer, în fiecare stațiune tot câte 3 armăsari.

Brassó, în 18 Aprilie 1917.
Magistratul orășenească.

Nr. Mag. 10603/917.

Competiție de făină pentru populațiune. Competițiunea de făină, care la început se redusese din partea plenipotențiaților ardeleni ai oficiului de provedere cu de ale hranei a țării întregi la 200 grame pe zi și de persoană, acum prin o ordinațiune nouă s'a redus la 170 de grame pe zi, aceasta cantitate corăspunde la 238 de grame de pâne pe zi.

În urma acestei dispozițiuni se vor emite cu proxima ocazia bilete nouă de făină și de pâne.

Până la edarea biletelor celor nouă populațiunea va primi în localele de vândut făină pe biletele de până acum de făină numai competența redusă de făină, iară în brutării numai competența redusă de pâne.

Poporațiunea provăzută cu proviziuni de făină va avea prin urmare a-și mărgini întrebunțarea făinei amăsurat acestor schimbări.

Brassó, în 16 Aprilie 1917.
Magistratul orășenească.

Dr. Schnel Schmidt
primariul. expeditorul loc

Numărarea populației orășenești spre scopuri de alimentațiune. Pentru executarea ordinului guvernial de a alimenta întreaga populație în primele zile ale lui Mai a. c. se caută din partea magistratului orășenească cu vreo 100 persoane pentru conscripția populației.

Se provoacă toți aceia cari ar primi această sarcină a se anunța personal în 25 Aprilie la oficiul de alimentațiune orășenească strada aurarilor Nr. 5. etajul II.

În prima linie se vor considera învătătorii dela diferite școale populare.
Magistratul orășenească.

Știri telegrafice.

Flascul introducerii serviciului militar obligator în America.

Berlin 19 Aprilie. „Vossische Zeitung” este informată că comitetul militar al casei reprezentanților a refuzat acceptarea proiectului pentru introducerea serviciului militar obligator.

Violarea neutralității elvețione.

Basel 19 Aprilie. Eri înaintea prânzului a sburat o escadră streină de avioane peste Basel. (Poate au scopul de a ataca din nou Freiburgul.)

Șeful statului major Arz von Straussenburg ridicat la rangul de baron.

Budapesta 20 Aprilie. Aflăm că Majestatea Sa a ridicat pe șeful statului major, generalul Arz von Straussenburg, la rangul de baron maghiar.

Schimbul de cabinet în Spania.

Madrid 20 Aprilie. Agenția „Havas”: Guvernul a abdicat. Garzia Petro a fost numit ministru președinte.

Fostul ministru de interne sârbesc în Elveția.

Zürich 20 Aprilie. Fostul ministru de interne Stoian Protics se află actualmente în Elveția. Prezența sa dă prilegiul la diferite comentarii, fiind știut că Protics este omul de încredere și întimul ministrului președinte sârb, Pa-

sics așa că i-se presupune că va figura la viitoarele tratări de pace.

Pertractările socialistilor din Stockholm.

Geneva 20 Aprilie. Presa pariziană se ocupă în mod deamănunțit de evenimentele din Stockholm. „Temps” și „Matin” regretă că socialistii ruși continuă pertractările lor cu tovarășii lor german, austro-ungar și scandinav și regretă în special bună voința cu care se tratează străduințele de pace de către forurile publice a le Suediei și Danemarcei. „Matin” declară ca prezența regelui Danemarcei la Stockholm este de părere, că nu poate fi vorba de o vizită de etichetă ci din contră spune că între Suedia și Danemarca au intervenit niște înțelegeri cari stau în strânsă legătură cu cu rentul de pace.

Lloyd George a plecat subit în Franța.

Geneva 20 Aprilie. Ministrul președinte englez Lloyd George a plecat pe neașteptate în Franța, spre a lua parte la o conferință urgentă convocată de Antantă.

Chestia Irlandei.

Rotterdam 20 Aprilie. „Manchester Guardian” anunță că guvernul va supune săptămâna viitoare un plan pentru regularea chestiei irlandeze. Proiectul prevede introducerea imediată a Homerului, cu alegere liberă pentru câteva ducate. Partidele irlandeze nu au luat parte la facerea proiectului guvernamental.

Revoluția din Rusia.

La Petersburg a izbucnit din nou revoluția.

Köln 19 Aprilie. „Kölnische Zeitung” a primit următoarea informațiune din Stockholm: Știri particulare din Haparanda anunță că la Petersburg a izbucnit din nou revoluția, care este îndreptată contra guvernului provizoriu. *Revolta actuală este mult mai gravă de cât aceea din luna Martie.* Călătorii au fost reținuți la Haparanda, din cauza întreruperii circulației căilor ferate. De patru zile nu a mai sosit poșta.

Ănuldrea legilor excepționale contra Evreilor și străinilor.

Kopenhaga 19 Aprilie. În ședința consiliului de ministrii s'a acceptat proiectul de lege al ministrului de justiție Kerenski prin care se anulează toate legile excepționale în contra Evreilor și străinilor.

America și revoluția din Rusia.

America vrea să seducă Rusia prin acordări de credite.

Washington 19 Aprilie. Se spune că guvernul Statelor Unite așteaptă numai un cuvânt hotărâtor din partea Rusiei privitor la trebuințele sale financiare, spre a face fără întârziere demersuri pentru consolidarea și augmentarea forței de rezistență contra Germaniei. Până în prezent nu s'a făcut vreo cerere definitivă pentru un ajutor, însă se consideră ca sigur, că la cerere se va acorda Rusiei împrumuturi însemnate, deoarece se Statele Unite s'au hotărât în principiu de a ajuta Antanta cu parale, așa că America va da noului guvern rusesc credite nelimitate.

Arestarea generalului rus de Rennenkampf.

Geneva 20 Aprilie. Generalul de Rennenkampf a fost arestat la Petersburg din ordinul ministrului de război Gueskow. Rennenkampf este acuzat de trădare de patrie, sub motiv că s'a opus forței guvernamentale a actualului regim.

Kerenski desavuează pe Miljukow.

Kopenhaga 20 Aprilie. Gazetele rusești din 7 crt. sosite acuma, conțin o declarație a lui Kerenski, care a publicat-o contra faimoaselor enunțațiuni ale lui Miljukow și în care spune fără înconjur, că cele zise de Miljukow nu reprezintă vederile guvernului provizor, așa că nu au altă valoare de cât orice altă părere particulară. Deosebita atențiune merită și o polemică a gazetei rusești „Djen” îndreptată deasemenea în contra lui Miljukow. Această gazetei zice: *Constantinopolul și strămtorile Dardanelelor sunt proprietatea poporului turcesc, care posedă același drept de decisiune ca poporul rusesc. De ce să jertfească soldații și cetățenii ruși sângele lor, când Miljukow cu idea lui despre necesitatea cuceririi Constantinopolului, nu are nici un partizan.*

Războiul submarinelor înăsprit.

Vase scufundate.

Șeful amiralității marinei germane anunță că n'afară de succesele semnalate în luna Aprilie, au mai fost scufundate vapoare de submarine în Canalul Mănecei, în Oceanul Atlantic și în Marea Nordului 23 vapoare și 2 bărci de pescari, toate de 53.000 tone. Iată cari sunt aceste vapoare: Engleze: „Stanley” de 3987 tone, „Clenogie” de 8200 tone, „Huntley”, cu smoală, „Mary Anny”, cu cărbuni, „Boaz”, „Gitteswic”, „Endymion”. Două vapoare franceze, cu nume necunoscute. Vaporul italian „Anonguardi” de 2703 tone, cu metal spre Cardiff, vaporul belgian „Trevier”, vaporul olandez „Hestia”, vapoare norvegienne „Lisbet”, „Erl” cu cocs, „Morlid I.” cu lemne pentru tranșee, spre Cardiff, „Furmend” cu cărbuni spre Lissabona, „Svenosholm”, vaporul suedez „Norma”, va-

porul grec „Kopina” cu fosfat spre Nantes (Franța).
La 6 Aprilie au mai fost scufundate, vapoarele Engleze „Snowdon Rouge” de 4662 tone, cu 7500 tone cereale, fructe, ovăz, „Wyeymond” de 1084 tone, cu 2900 tone cărbuni pentru flota engleză, „Faircarn” de 492 tone cu cărbuni, „Ennistown” de 700 tone, „Ardenlen” de 3798 tone cu 5000 tone zahăr, „Artglas” 778 tone, cu plăci de oțel, „Conn Curo” de 6113 tone, „Somme” de 1800 tone, „Holgate” de 2604 tone cu fier, vaporul de pasageri „Megonic” de 14.878 tone, „Homme”, cu cărbuni, „Brandon” cu plăci de oțel, „Carstern Belle”, „Prince of Wallles”, „Galatic”, „Moulein”, „Petrell”, „Medion”, „Roselyn”, „Indocstrie”, „Briere” cu ulei, „Frigante” cu cărbuni, „Eugene”, „Pergelin”, cu nichel, vapoarele de pescari franceze „G. 707”, „G. 702”, „G. 775”, vaporul rus „Laymar” și alte vapoare norvegienne, daneze.

Karlsruhe 18 Aprilie „Berliner Tageblatt” află de la „Daily Telegraph” ca zilele acestea a fost scufundat un vapor încărcat cu 13,000 de tone carne, care se afla pe drum între coasta engleză din apus și Londra. Afară de aceasta s'a mai scufundat un mare vapor al societății „Cunardlinie” care s'a isbit de o mină. Publicarea ampelor perderi a fost interzisă de guvernul britanic.

Un submarin german atacă un distrugător american.

Washington 18 Aprilie. Un submarin german a deschis focul de artilerie asupra unui distrugător american, la o sută de mile îndepărtare de Newyork.

Războiul mondial.

SITUAȚIA.

Francezii și Englezii atacă necontenit. Generalul Nivelle se arată față de materialul de oameni extraordinar de necruțator, așa că pierderile dușmanilor noștri actuale întrec pe toate cele precedente. Itușii aflători pe frontul francez au fost întrebunțați pe o parte a frontului unde s'au desvoltat cele mai grozave lupte și anume la Brimont, așa că au fost și ei ca și celelalte grupe aruncate în lupte decimați. A doua ofensivă franceză le-a adus acestora localitatea Chavonne și puțin teritoriu în spre Braye, însă jertfele lor sunt atât de formidabile, încât nu stau nici decum în raport cu avantajele locale. Pe sectoarele rusești a reînviat focul artileriei, care la Zborow a devenit mai violent.

Comunicatul oficial al Marelui Cartier german.

Berlin 19 Aprilie. **Frontul apusean:** Grupa armată a moștenitorului de tron Rupprecht: Pe linia de luptă dela Artois și a Flandriei operațiunile militare din cauza ploii și a furtunii numai în unele puncte a fost mai violentă.

Grupa armată a Moștenitorului de tron german: Ordinele de zi ale dușmanului, pe cari ne-a succes a pune mâna, arată că de departe înteau atacurile date de Francezi aruncând ațâtea grupe mari armate în luptă. — În așoi unii din punctele liniei de luptă nu i s'a putut realiza speranțele comandei supreme franceze. — Trupele dușmane nici pe departe nu și-au ajuns scopul tactic și cu atât mai puțin cel strategic.

În noaptea din 17—18 la localitatea Brayen le-a succes Francezilor un atac local, dar în decursul zilei, pe mai multe puncte de înălțimi ale liniei de luptă dela Chemin des Dames și cu deosebire la Craonnes, atacurile desperate repețite ale dușmanului nu au ajuns la nici un alt rezultat, decât, că i-au cauzat pierderi sângeroase.

Constatănd că pozițiile din pădurea dela La Wille au Bois sunt nefavorabile pentru noi le-am părăsit așezându-ne în liniile dinapoiă acestora.

La Brimont dușmanul a trimis numai în zadar la atac trupele rusești ce luptă în Franța, căci s'au espus numai la pierderi nespuse de mari.

În Champagne ieri pe la prânz spre nord-vest dela Auberit s'au desvoltat lupte nouă cari au durat și peste noapte până azi de dimineață, cu aruncarea a noui trupe în luptă, ciocnirile a devenit din nou mai violente.

Grupa armată a principelui Albert de Württemberg: Nu s'a întâmplat nici un eveniment mai esențial.

Frontul răsăritean: După câte-va zile cari au trecut relativ destul de liniștite focul artileriei rusești cu deosebire la Pripjet și la Nistru a devenit din nou mai violent.

Câmpul de luptă din Macedonia: Situația este neschimbată.

Ludendorff
șeful statului major.

Comunicatul oficial al Marelui Cartier Austro-Ungar.

Budapesta 19 Aprilie. **Frontul răsăritean.** În Galiția cu deosebire pe sectorul dela Zborov au fost mai violente operațiunile de luptă. Alțeva nu avem de anunțat.

Frontul italian și sud-ostic: Situația este neschimbată.

Höfer
s. șeful statului major.

Comunicatul oficial al Marelui Cartier german.

Berlin 20 Aprilie. **Frontul apusean:** Grupa armată a principelui bavarez Rupprecht: Pe câmpul de luptă dela Arras, lupta de artilerie crește din nou pe zi ce merge. — La St. Quentin țaria focului de artilerie e schimbăcioasă.

Grupa armată a Moștenitorului de tron German: Ieri s'a isprăvit așezarea noastră în pozițiile deja de mult edificate în zona de poziții numite Siegfried și anume în regiunea din spre nord-est dela Soissons, părăsind țărml Anume între Conde și Soujin. Dușmanul se apropie spumegând. Dealungul Aisnei și în Champagne lupta continue, cu aceeași vehemență de ambele părți. Focul tare de artilerie dealungul coastei de munte dela Chemin des Dames e necontenit. Regimetele sosite acum de nou Francezilor, la Brayen, Cernyn și pe ambele părți dela Craonne aruncând puteri considerabile în luptă, zadarnic s'au oboșit a ocupa pozițiile de pe înălțimile de aici, căci nu numai că nu au ajuns la aici un rezultat, ci au suferit și pierderi considerabile.

Atacul întreprins de Francezi în ziua de 16 Aprilie pentru înconjurarea întăriturii Brimont din partea nord-vestică și nordică le-a rămas fără rezultat dorit, și ieri l'am reînțit.

Dealungul Canalului Aisne-Marne atacurile îndreptate cu valuri mari de trupe aruncate de cinci ori de Francezi în luptă s'au prăbușit în fața pozițiilor noastre de aci. Fără nici un rezultat au băgat din nou în foc și pe Ruși. Trupele noastre de aici sunt stăpâne pe situație.

În regiunea păduroasă din Champagne, e acuată de bună voie, diatre drumul ce conduce dela Thuizy la Nauroy și între Auberibe toată ziua a fost luptă înfocată.

Printr'un contra atac, condus foarte eminent am constrâns pe dușman, ce înaintase ieri, să se retragă, alungând noi și trupele aruncate din nou în luptă de dușman, ajungând astfel noi în pozițiile dorite.

Cu aceasta s'a prăbușit și a doua încercare franceză de a ne rupe liniile din Champagne.

Comandamentul general al armatelor franceze a aruncat în aceste lupte preste 30 de grupe de armată. Aceste grupe au fost temeinic instruite pentru atacurile de a ne sparge liniile precum și la urmărirea ulterioară.

Speranțele legate însă de aceste lupte de francezi nu s'au realizat.

La grupa armată a Principelui de Württemberg Albert nu a fost nimic esențial. **Frontul răsăritean:** Focul artileriei rusești în mai multe puncte și ieri s'a desvoltat la o violență destul de însemnată. Despre operațiunile de infanterie nu e nimic de anunțat.

Câmpul de luptă din Macedonia: Atacurile pornite de Francezi pentru recuparea pozițiilor pierdute dintre Cerveina și Stenau în ziua de 17 Aprilie, au fost respinse de trupe germane și bulgare.

Dușmanul a putut recupa numai un vârf de munte.

Ludendorff
șeful statului major.

Comunicatul oficial al Marelui Cartier Austro-Ungar.

Budapesta 20 Aprilie: Pe nici unul din cele trei fronturi nu au obvenit evenimente mai esențiale de luptă.

Höfer
s. șeful statului major.

Ultima oră.

Ate 93.000 de tone vase scufundate.
Berlin 19 Aprilie. „Wolffbirow” depezează: Submarinele înapoate între 13 și 18 crt. au anunțat că au fost scufundate din nou alte 93.000 de tone vase dușmane și neutrale și anume în canalul Mănecei, Marea nordică și în Oceanul Atlantic.

„CERBUL“

bancă populară societate pe acții în Reghinul săs — népbank részvénytársaság Szászrégen.

Convocare.

Prin aceasta să convoacă domnii acționari ai băncii populare societate pe acțiuni „CERBUL“ la a

VI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Szászrégen la 3 Maiu și Intrucât nu ar fi capabilă pentru deciziuni valide, conform §-lui 24 din statute — la 31 Maiu 1917 st. n. la 9 ore a. m. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Stabilirea bilanțului anului 1916 și deliberare asupra împărțiri venitului curat.
4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghere.
5. Alegerea alor 4 membri în direcțiune și a comitetului de supraveghere.
6. Eventuale propuneri în cadrele statutelor.

NB. Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare să binevoiască a-și depune acțiunile la cassa institutului cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, asemenea și aceia, cari voiesc a se prezenta prin plenipotențiați, să producă plenipotențele subscrise în regulă.

Direcțiunea.

Meghívó.

A „CERBUL“ népbank részvénytársaság t. részvényesei ezennel meghivatnak az 1917. évi május hó 3-án, határozatképtelenség esetén pedig az alapszabály 24 §-a értelmében, május 31-én d. e. 9 órakor Szászrégenben az intézet helyiségében megtartandó

VI. évi rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. 1916. évi mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztására vonatkozó döntés.
4. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság felmentése.
5. 4 igazgatósági tag és a felügyelő bizottság megválasztása.
6. Az alapszabályok keretén belül esetleges indítványok.

Jegyzet: Az on részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhayanak, kéretnek, hogy részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 24 órával az intézet pénztáránál letétbe helyezni sziveskedjenek; ugyszintén azok, a kik meghatalmazott által kívánják magukat képviseltetni, tartoznak meghatalmazásaikat kellően aláírva előállítani.

Az igazgatóság.

Contul bilanț — Mérleg számla

ACTIVA — VAGYON		PASIVA — TEHER	
Cassa în număr — Készpénzkészlet	918.49	Capital de acțiuni — Részvénytőke	100,000.—
Cambii — Váltók	93,626.20	Fond de rezervă — Tartalékalap	3,403.17
Imprumuturi ipotecare — Jelzálog kölcsönök	16,089.—	Fond de penziune — Nyugdíj alap	546.29
Depuneri proprii — Saját betétek	34,955.11	Fond filantropic — Jótékonycélu alap	27.60
Efecte — Értékpapírok	974.—	Depuneri — Betétek	32,482.98
Anticipațiuni — Előlegék	500.—	Poziții tranzitoare — Átmeneti tételek	1,986.27
Mobiliar — Főlszerelés	2,632.50	Diversi creditor — Különbéle hitelezők	14,164.50
10% amortizare — 10% leírás	263.25	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	957.07
Interese restante și alte pretenziuni — Hátralékos kamatok és egyéb követelés	11,909.80	Interese anticipate — Előleges kamatok	111.99
		Profit transpus — Áthozott nyereség	695.82
		Profit curat — Tiszta nyereség	7,326.16
	161,341.85		161,341.85

Contul profit și pierdere — Nyereség és veszteség számla.

DEBIT — TARTOZIK		CREDIT — KÖVETEL	
Interese de depuneri — Betét kamat	1,874.89	Profit transpus — Áthozott nyereség	695.82
Spese: — Költségek:		Interese: — Kamatok:	
Spese de birou — Irodai költség	468.97	dela cambii — Váltók után	10,461.04
Porto — Postaköltség	53.—	„ imprum. hipot. — Jelzálog kölcsönök után	1,330.27
Chirie — Házbér	360.—	„ depuneri proprii — Saját betétek után	1,560.28
Salare — Fizetések	1,900.—	„ efecte — Értékpapírok után	60.—
Dare directă — Egyenes adó	1,974.72	Proviziuni și alte venit — Jutalékok és egyéb jövedelmek	996.89
10% după int. depunerilor — 10% tőkekamatadó	187.49		
Amortizare din mobilier — Leírás a főlszerelésből	263.25		
Profit curat — Tiszta nyereség	8,021.98		
	15,104.30		15,104.30

Reghin, la 31 Decembre 1916. — Szászrégen, 1916 december 31.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Simion Zehan m. p. Nicolau Gliga m. p. Simion Chibulcutean m. p. Ioan Buzea m. p. Aurel Dumbravă m. p.
Mihail Bucur m. p. Ioan Bucur m. p. Dr. Alexandru Muntean mobilizat — hadbavonult.

Revăzut și aflat în ordine. — Megvizsgáltatott és rendben találtatott.

Reghin la 15. Martie 1917. — Szászrégen, 1917. március 15-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Mihail Marieșan m. p.

Demetriu Fărcaș m. p.

Cetiți și răspândiți „GAZETA TRANSILVANIEI”.